

FENÒMENS TONALS CONFLICTIUS EN LA LLENGUA CATALANA I L'HONGARESA INVESTIGATS EN LA INTERLLENGUA HONGARESA-CATALANA

1. EL TREBALL ACTUAL

Aquest treball,¹ tal com ho suggereix el títol, tracta de comparar la llengua catalana i l'hongaresa des d'un punt de vista tonal. Ambdues llengües són ben diferents, ja que, només centrant-nos en el seu origen, l'hongarès és una llengua uraliana, mentre que el català és neolatina. A més, la matèria sonora, com és ben sabut, no es divideix de la mateixa manera en les dues llengües, fet que influeix tant en la producció com en la percepció. És per aquest motiu que ens proposem investigar els dos fenòmens clau del component fònic, com són l'accent en les paraules fòniques i l'entonació de les interrogatives absolutes. Per portar a terme l'estudi partirem d'unes hipòtesis que es basen en les dificultats que tindran els hongaresos a l'hora de produir enunciats correctament accentuats en català i amb una entonació genuïna, i d'un corpus que ens servirà per validar les hipòtesis i treure'n conclusions.

2. ACCENT I ENTONACIÓ

Abans d'entrar en matèria, cal parlar de la relació que tenen accent i entonació. El marc teòric utilitzat en aquest treball segueix el tractament dels fenòmens tonals ofert per F. J. Cantero Serena (2002), el qual parteix de la consideració que l'accent i l'entonació són informats per la F_0 i que formen part de la mateixa realitat. Segons l'autor, la parla està formada per unitats fòniques molt ben jerarquitzades: la síl·laba, la paraula fònica i el grup fònic. La paraula fònica és constituïda per una paraula amb accent, que s'anomena *accent paradigmàtic*, al voltant de la qual se n'agrupen d'altres que no en porten (són paraules

1. Voldríem expressar el nostre agraïment a Dolors Font Rochés i a Francisco José Cantero Serena, del laboratori de Fonètica Aplicada de la UB, per l'orientació i els consells que ens han donat i a tots els informants que han participat en les investigacions.

fòniques: *pilota, la pilota, amb la pilota*). El grup fònic és constituït per paraules fòniques que s'agrupen al voltant d'un accent d'una de les paraules, el qual és més rellevant —sol ser l'última vocal tònica de l'enunciat—, que s'anomena *accent sintagmàtic* (p. ex. el grup fònic *Jugava amb la pilota?*, constituït per dues paraules fòniques, *jugava* i *amb la pilota*, i l'accent sintagmàtic que es troba a la síl·laba *-lo-*).

La relació entre aquestes unitats i les de l'entonació és molt estreta. La unitat melòdica és el segment tonal, que es defineix com cadascun dels estadis tonals més o menys estables i clarament perceptibles i que sol coincidir amb una mora (la durada de la vocal breu). Les vocals, doncs, solen durar una mora, per la qual cosa equivalen a un segment tonal (un valor tonal). Ara bé, determinades vocals tòniques poden durar més d'una mora i, per tant, contenen dos o més valors tonals. La suma d'aquests valors tonals és el que ens dóna el contorn entonatiu.

En aquest sentit, el grup fònic és el contenidor del contorn, en què la darrera vocal tònica és el nucli del contorn —excepte en casos de nucli desplaçat— i conté l'accent sintagmàtic i la inflexió tonal (IF). La inflexió tonal, doncs, és la part més prominent i la que porta la informació entonativa més rellevant de l'enunciat.

Dins aquest marc, el contorn entonatiu s'estructura en tres parts: anacrusi, cos i inflexió final o nucli (Cantero 2002: 156). L'anacrusi és la part inicial on es troben els segments tonals previs al primer segment tònic del contorn, anomenat *primer pic*; el cos és la part que va del primer pic fins al darrer segment tònic; i la inflexió final o nucli del contorn és la part final que comprèn el darrer segment tònic fins al final.

3. DIFERÈNCIES MELÒDIQUES ENTRE LES DUES LLENGÜES. HIPÒTESIS SOBRE L'ADQUISICIÓ DE LA LLENGUA CATALANA PELS HONGARESOS. EL CONCEPTE DE LES INTERROGATIVES ABSOLUTES «NO MARCADES»

Examinem, ara, algunes diferències melòdiques entre les dues llengües. Pel que fa a l'accent, l'hongarès es considera una llengua d'accent fix, perquè la primera síl·laba de la paraula és sempre la que porta l'accent. El català, en canvi, pot tenir l'accent en qualsevol síl·laba, com ho mostren els exemples següents: *ànima* (en l'antepenúltima), *accepta* (en la penúltima), *hongarès* (en l'última)...

Això ens fa suposar que, en l'adquisició de la llengua catalana per part d'hongaresos, aquest fet hi influirà, ja que els hongaresos tendiran a posar l'accent de paraula en la primera síl·laba dels mots, encara que no sigui així en català.

En el cas de l'entonació, és un fet que, en les interrogatives absolutes neutres, l'hongarès presenta un contorn característic: una espècie d'inflexió final *ascendent-descendent* (Varga 2002: 38-42). Després d'un cos generalment as-

centent, el començament del descens es troba normalment a la penúltima síl·laba del contorn. Així, el punt més elevat és la penúltima síl·laba, i el descens segueix aquest punt. Per tant, hi ha un desplaçament de l'accent paradigmàtic cap a la penúltima síl·laba del contorn. En aquest sentit, vegeu les figures 1 i 2, que són interrogatives absolutes de l'hongarès, amb la traducció al català. Es pot veure clarament la tendència a un cos ascendent i un descens en la penúltima síl·laba, encara que aquesta no formi part de la darrera paraula. En la figura 2, l'accent sintagmàtic (que és per definició el darrer accent paradigmàtic) no cau en la darrera síl·laba («kép», «quadre»), sinó en l'article determinat «a» («el»), perquè aquesta és la penúltima síl·laba de la frase. Per a més dades, es pot consultar Varga (2002).

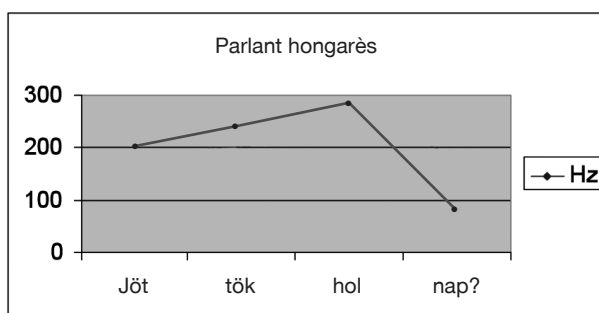


Figura 1. (*Vindreu demà?*) (Corpus 1)

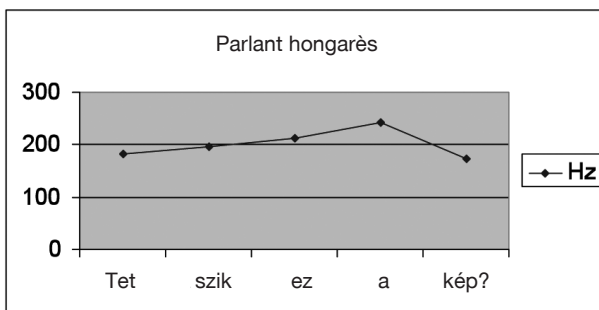


Figura 2. (*T'agrada aquest quadre?*) (Corpus 1)

És interessant notar, però, que en català, segons Font Rotchés (2002, 2005a, 2005b, 2006), una interrogativa absoluta pot tenir diverses terminacions a la inflexió final dependentment del context:

Patró 1. IF descendent, Patró 2. IF ascendent (de 10% a 80%), Patró 3. IF ascendent (+80%), Patró 4. IF amb accent sintagmàtic elevat (entre 10% i 50%) i un descens, Patró 7. IF amb l'accent sintagmàtic elevat ($\geq 50\%$) i un descens.

Les melodies dels patrons 1, 2 i 4 no es perceben com a preguntes quan no contenen marques gramaticals que permetin identificar-les-hi, mentre que les dels patrons 3 i 7, sí que els parlants-oients les hi consideren.

Cal afegir, però, que si comparem les dades hongareses amb les catalanes, ens vindria bé valer-nos de la mateixa terminologia. En aquest sentit, les inflexions finals del patró 1 i del patró 4 de Font Rotchés són molt semblants a la inflexió *ascendent-descendent* que postula Varga i que hem obtingut a la figura 1 i a la figura 2. Cal, doncs, no confondre la inflexió final ascendent-descendent que postula Varga amb la que defensa Font Rotchés (2005a), ja que tenen caràcter tonal diferent: Varga denomina el patró hongarès «ascendent-descendent», per la forma de tota la corba melòdica, i afegeix que es tracta d'un contorn que pertany als grups tonals amb descens final («end-falling contour»). En el patró hongarès, els segments tonals de cada vocal que constitueix la inflexió final només tenen un valor; en canvi, Font Rotchés considera que en una IF ascendent-descendent una de les vocals que constitueix la inflexió final, normalment la que conté l'accent sintagmàtic, presenta dos o tres valors.

Podem constatar, aleshores, que el patró hongarès per a les preguntes absolutes s'assembla a una de les variants emfàtiques del Patró 1. *IF descendent* del català amb un èmfasi de cos ascendent (figura 3), amb una restricció important en l'hongarès: el descens comença sempre a la penúltima síl·laba.

Si examinem més dades hongareses, podem fer, encara, una interpretació més: l'hongarès segueix el Patró 4. *IF amb accent sintagmàtic elevat* (de 10% a 50%, figura 4) quan no fa l'ascens en el cos, sinó en la síl·laba que precedeix la penúltima. Aquest ascens (veg. les figures 6 i 7) sempre supera el 10% i mai no arriba al 50%; per tant, es tracta, efectivament, del patró 4 del català.

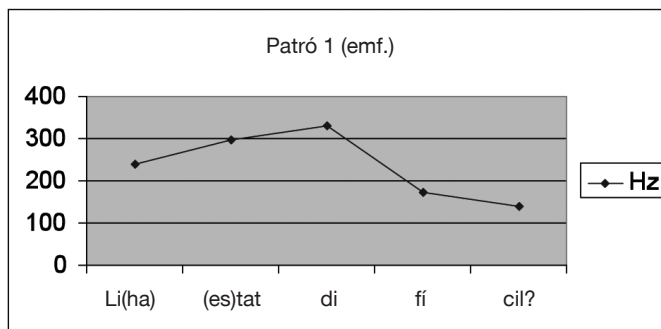


Figura 3. El patró 1 emfàtic de Font Rotchés (2005a: 279)

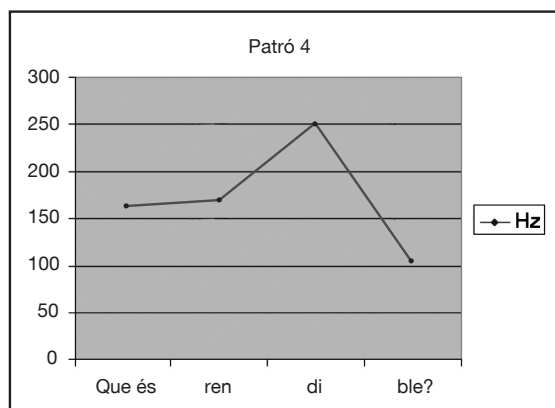


Figura 4. El patró 4 de Font Rotchés (2005a, D4-2-42C)

Tant si l'hongarès es val d'un patró 1 emfàtic del català o d'un patró 4 català (que són dues opcions igualment acceptables en l'hongarès), presenta un fet exclusivament hongarès: l'accent sintagmàtic de la frase es desplaça a la penúltima síl·laba de l'enunciat, independentment si es tracta d'una síl·laba tònica o no; fins i tot poden rebre l'accent sintagmàtic les síl·labes que no tindrien mai accent, com és el cas dels articles. Això vol dir, com ja hem vist, que la mateixa melodia emprada pels hongaresos no es percebria com una pregunta pels catalans, però sí com a emfàtica. I això podria provocar malentesos significatius.

La hipòtesi, exemplificada amb les meves dades del corpus, és que mentre que un parlant català pot produir una interrogativa absoluta amb IF descendent, IF ascendent i IF amb accent sintagmàtic elevat, el parlant hongarès tendirà a produir-la amb un descens a partir de la penúltima síl·laba de l'enunciat (que correspon al patró català 1 o 4). És interessant notar que un parlant hongarès que no sap català produeix el mateix contorn hongarès amb descens final a la penúltima síl·laba que un parlant hongarès amb sòlids coneixements de català (vegeu-ho a les figures 6 i 7, contrastades amb la figura 5). Aquests exemples s'interpretarien com el patró 4 del català.

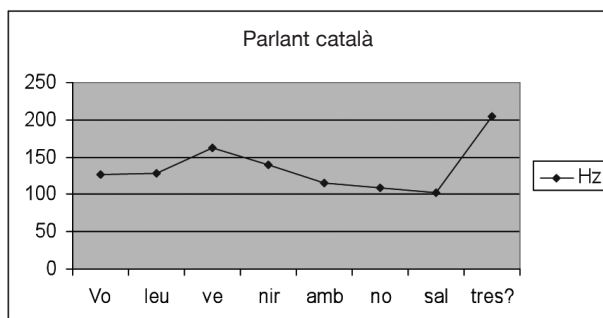


Figura 5. (Corpus 1)

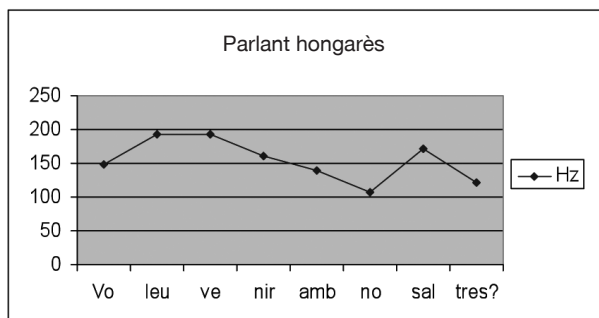


Figura 6. (Corpus 1)

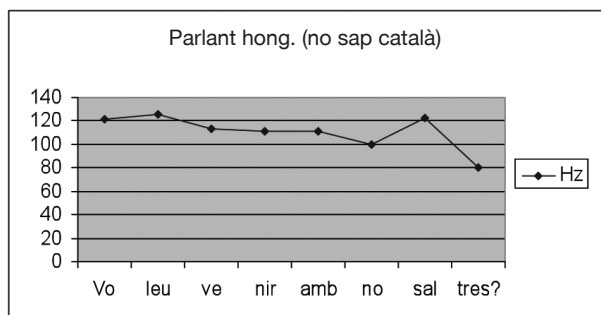


Figura 7. (Corpus 1)

Cal afegir, però, que no totes les frases absolutes —que en teoria es podrien en contestar amb «sí» o «no»— són neutres. Hi ha casos marcats o emfàtics quan es tracta, per exemple, d'una suggestió o, simplement, s'espera la confir-

mació d'un dubte (pregunta relativa). Les preguntes disjuntives també es poden considerar un subgrup de les absolutes i tampoc són un cas neutral. En aquests casos, com es veu a les figures 8 i 9, que serien «marcats» i no neutres, l'hongarès utilitza contorns diferents, o bé ascendents (interrogativa suspesa de la figura 8) o bé descendents (disjuntiva de la figura 9, que coincideix amb les disjuntives del català (Font Rotchés, 2005), les quals pertanyen al patró 1.IF descendent). Nosaltres, però, en aquest article només considerarem les interrogatives absolutes neutres.

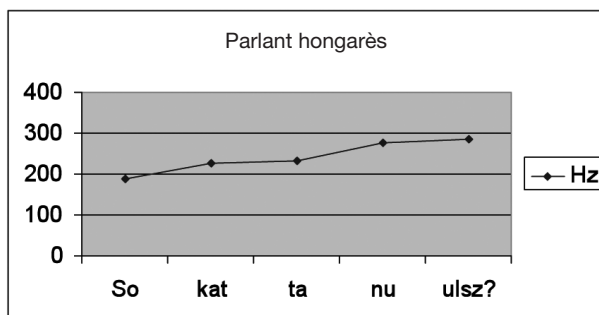


Figura 8. (*Estudies molt...(?)*): pregunta relativa

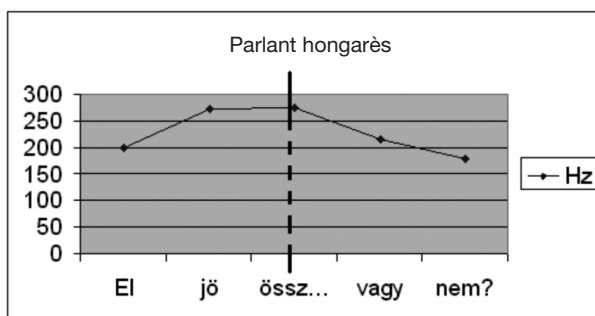


Figura 9. (*Vindràs... o no?*): pregunta disjuntiva

4. EL CORPUS

El corpus es va constituir en dos blocs, el primer va ser per a investigar l'accentuació de la interllengua. Com que es tractava de llegir frases en català, es va suposar que la lectura es concentra més en l'accentuació que la parla espontània i que els parlants respectaran més l'accentuació normativa. Tres par-

lants hongaresos amb 3 anys d'experiència en català van llegir sis frases cadascun, més un parlant català per a contrastar. Així es van obtenir quatre per sis, o sigui, 24 frases llegides. També, com es pot veure a la figura 7, un parlant hongarès sense cap coneixement del català va llegir-les per contrastar.

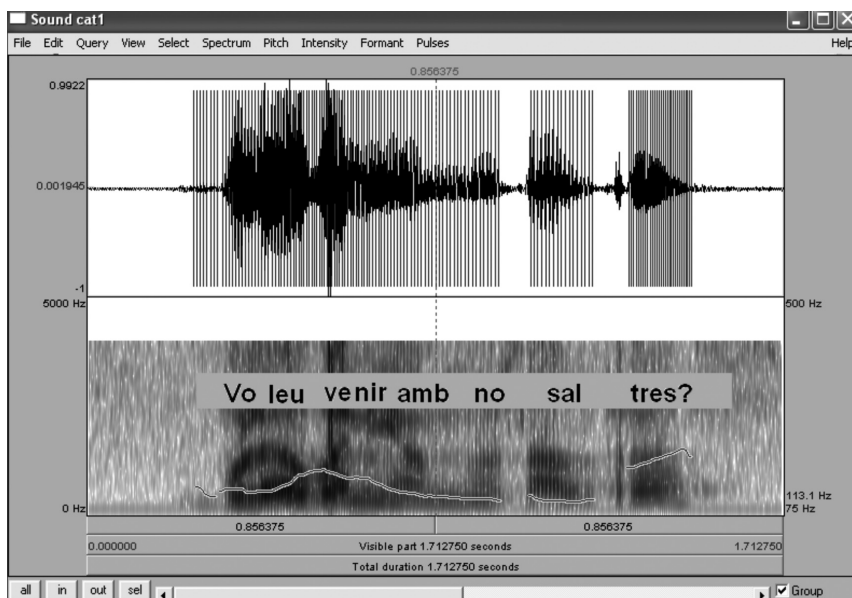
En el corpus 2, hi van participar sis parlants hongaresos més l'autora. D'aquests sis, tres parlants van viure en territoris catalans durant un semestre com a mínim, els altres tres no hi han viscut mai. El caràcter del corpus és semiespontani, ja que les frases van ser produïdes per una activitat dins el marc teòric «l'enfocament per tasques». Aquest enfocament és un mètode en l'ensenyament de llengües estrangeres dels anys noranta, segons el qual, mitjançant diverses activitats en grup, s'espera la creació d'un producte final per part del grup, amb negociacions i utilitzant la llengua meta per a aconseguir l'objectiu.

En aquest cas, l'activitat va ser fer una entrevista a un informant sobre els seus costums de viatjar, basant-nos en un full amb els punts que hi haurien de figurar. Actualment, hi ha interès que les investigacions sobre l'entonació es basin en corpus de parla espontanis, però en el nostre cas això hauria estat francament impossible, pel fet que no hi ha pràcticament hongaresos que parlin en català espontàniament en un context en el qual no saben que seran enregistrats. De les 62 frases interrogatives absolutes produïdes en aquest corpus, 30 van resultar «marcades», segons els criteris explicats en el punt 3, i 32 neutres, per la qual cosa només aquestes darreres van ser analitzades per investigar l'entonació de la interllengua.

5. METODOLOGIA APLICADA: ANÀLISI MELÒDICA DE LA PARLA (CANTERO 2002). EL PROGRAMA PRAAT

Sobre la metodologia aplicada en l'anàlisi del corpus, es tractava d'una anàlisi acusticoperceptiva, molt semblant als treballs de Cantero (2002) i Font Rotchés (2005). Primer, els enunciats van ser enregistrats amb un micròfon portàtil, després van ser digitalitzats i convertits en arxius de veu a l'ordinador i, al final, es van sotmetre al programa d'anàlisi i síntesi de PRAAT (es pot descarregar gratuïtament de la pàgina web www.praat.org); serveix per a visualitzar instrumentalment la corba entonativa (o sigui, la freqüència fonamental, en hertz, a més de la intensitat, en decibels, i la durada, en segons).

Les figures que hem presentat s'han extret del PRAAT, amb la representació de les dades rellevants. Per il·lustrar una anàlisi feta amb el programa, vegeu la representació de la frase de la *figura 5* en una pantalla que reproduïm del PRAAT. L'oscillograma apareix a la part superior de la pantalla, mentre que el sonograma amb la corba tonal marcada amb una línia negra apareix a la part inferior. La línia negra mostra la melodia, els valors de la freqüència fonamental. El text no apareix en el programa, és afegit nostre.



Es veu clarament que, en aquest cas, per exemple, la corba entonativa acaba en un ascens, per la qual cosa podem afirmar que la inflexió final és ascendent. En el cas del corpus 2, les frases emeses pels parlants es van analitzar amb aquest mètode i després els resultats es van agrupar segons la inflexió final que tenien.

6. DADES OBTINGUDES DEL CORPUS, RELLEVÀNCIES METODOLÒGIQUES

En aquest apartat analitzarem les dades del corpus, que exposem a l'apartat final d'aquesta comunicació. Com que es tractava d'estudiants de català, a vegades produeixen frases incorrectes, les quals marquem amb asterisc. Basant-nos en les dades obtingudes del corpus, podem constatar que en el primer, que va servir per a investigar l'accentuació, es van produir en total 18 enunciats. Les paraules del català que suposaven una dificultat accentual al parlant hongarès per no tenir l'accent a la primera síl·laba van ser un total de tretze per cada parlant, o sigui, trenta-nou. D'aquestes 39, es va produir una accentuació errònia en deu casos, més o menys un vint-i-cinc per cent de les paraules que eren susceptibles a aquesta malformació.

El segon corpus es va centrar en l'anàlisi de l'entonació de les interrogatives absolutes neutres del català produïdes per hongaresos. Els parlants van produir un total de seixanta-dues interrogatives absolutes, de les quals només en vam seleccionar les trenta-dues no marcades.

La inflexió final ascendent es va donar en 19 casos, la IF descendent, en un sol cas, la IF suspesa, en cinc casos, i el contorn hongarès característic, la IF amb descens en la penúltima síl·laba, en set casos, que constitueixen un 21% de la totalitat de les interrogatives examinades. Aquestes dades poden resultar lleugerament inferiors al que es va suposar; no obstant això, són de consideració.

Tots sabem que si escoltem la nostra llengua materna parlada per estrangers, de vegades, ens molesta la seva accentuació i l'entonació incorrectes. És més, poden sorgir malentesos a causa d'un accent mal situat o perquè la frase sona emfàtica quan volem que soni neutra o a l'inrevés. Per tant, cal dedicar temps a l'ensenyament i a la pràctica d'aquests aspectes tonals, al costat de la gramàtica i del vocabulari.

Parlant de l'aplicació metodològica, en l'ensenyament del català podríem experimentar amb molts mètodes per practicar l'accentuació i l'entonació catalanes: des de la utilització dels tradicionals «drills» —models repetitius— per a interioritzar les corbes entonatives característiques del català i l'accentuació genuïna, fins a activitats més modernes, com les representacions teatrals a l'aula, en què els trets melòdics característics de la llengua meta tenen una importància innegable.

7. EL CAMÍ FUTUR DE LES INVESTIGACIONS

Finalment, parlarem sobre el camí futur d'aquestes investigacions. Es podria ampliar el corpus amb parlants que van estudiar la llengua amb un professor hongarès (no nadiu del català), per aportar dades valuosíssimes, i per veure si és possible estudiar els trets melòdics del català sense la presència d'un lector nadiu que serveixi com a model; la investigació d'aquests fenòmens, doncs, seria realment clarificadora en situacions més espontànies.

Un altre aspecte interessant seria treballar amb informants que tinguessin el català com a segona llengua i no pas com a tercera o quarta, que era el cas del nostre corpus. Això ens permetria veure l'empremta directa que deixa l'entonació nativa en la llengua meta sense la contribució d'altres llengües. Aquestes idees, però, encara que sonin molt rendibles, són excessivament difícils de realitzar, tal com ja vam veure.

Pel que fa a ampliar les investigacions amb l'anàlisi d'altres tipus de preguntes, com les pronominals o, simplement, les absolutes marcades, es podria enriquir la nostra comparació.

8. CONCLUSIONS

El nostre objectiu va ser comprovar unes hipòtesis sobre algunes diferències tonals que caracteritzen l'hongarès i el català. Pel que fa al sistema accentual, les

dues llengües presenten discrepàncies marcades. En un corpus llegit es va investigar fins a quin punt apareixen els trets accentuals hongaresos en les frases llegides per parlants hongaresos que dominen relativament bé el català, tenint en compte que en hongarès la síl·laba accentuada és sempre la primera del mot, mentre que en català en pot ser qualsevol, amb un predomini de les paraules planes, que tenen l'accent en la penúltima síl·laba. En el corpus, doncs, s'esperava trobar molts casos en què el parlant hongarès reproduís l'accentuació hongaresa en les paraules catalanes, pronúncia que només es va donar en un 25% dels casos.

En el cas de la segona hipòtesi, les dades ens van afavorir encara menys. La segona hipòtesi, que es va relacionar amb l'entonació, partia de l'experiència que els hongaresos tenen un contorn especial per a les preguntes absolutes neutres: un moviment amb ascens fins a la penúltima síl·laba (aquest moviment pot començar a l'avantpenúltima síl·laba o abans i pot arribar a afectar tot el cos) seguit d'un descens a la penúltima síl·laba, i així la IF podria caracteritzar-se com a descendent. En el català, en canvi, aquests contorns (els patrons 1 o 4) es donen en casos emfàtics, no pas neutres, i no es perceben com una pregunta. Per tant, aquests patrons no són dels més aconsellables als hongaresos que parlen català i volen fer preguntes absolutes neutres en la llengua meta. S'esperava tenir preguntes catalanes amb el patró típicament hongarès per part dels hongaresos, però tan sols en un 21% de les interrogatives absolutes examinades es va produir aquest contorn.

Les dades permetrien menysprear els nostres prejudicis sobre la interllengua hongaresa-catalana des del punt de vista dels fenòmens tonals, però cal no oblidar que es tracta de parlants que ja dominen la llengua prou bé i, tot i així, estadísticament comptant es va cometre l'error predit en el cas de l'accentuació en cada quart cas, i en el cas de l'entonació, en cada cinquè. Això subratlla la importància d'ocupar-nos d'aquests fenòmens en l'ensenyament del català a hongaresos, i de continuar investigant d'altres fenòmens tonals conflictius, paral·lelament amb l'ús de tècniques per a practicar i fomentar l'ús correcte de l'accentuació i de l'entonació catalanes a les aules.

KATA PÁLVÖLGYI BADITZNÉ
Universitat Eötvös Loránd de Budapest

APÈNDIX

Es recull el corpus 1 (frases llegides per tres hongaresos i un català per a contrastar), que va servir per a analitzar la diferència en l'accentuació en les dues llengües, el corpus 2 (frases semiespontànies produïdes per sis hongaresos), que va servir per a analitzar la diferència en l'entonació de les interrogatives absolutes en les dues llengües, i el full d'enquesta, que va servir per a provocar la producció de les preguntes semiespontànies per al corpus 2.

CORPUS 1

Frases llegides (amb les vocals tòniques subratllades):

Voleu venir amb nosaltres?
 Viuran a Girona?
 Congeixes cap home repulsiu?
 Fellç aniversari!
 Quina barbaritat!
 És un mentider!

Paraules amb accent paradigmàtic equivocat, produïdes pels hongaresos:

Parlant 1: nosaltres, barbaritat, mentider;
 Parlant 2: voleu, venir, nosaltres, aniversari, barbaritat, mentider;
 Parlant 3: barbaritat

CORPUS 2

<i>Núm. de l'enunciat</i>	<i>Enunciat</i>	<i>Sexe</i>	<i>Inflexió final</i>	<i>Patró hongarès</i>
1. Parlant 1	Tu prefereixes viatjar sense companyia?	H	ascendent	
2. Parlant 1	Prefereixes viatjar per *estranyer?	H	ascendent	
3. Parlant 1	Prefereixes visitar museus?	H	suspesa	
4. Parlant 1	Prefereixes practicar idiomes?	H	ascendent	
5. Parlant 1	Prefereixes tastar el menjar típic de la regió?	H	ascendent	
6. Parlant 1	Comprars regals?	H	ascendent	
7. Parlant 1	Prefereixes tenir assegurança de viatge?	H	ascendent	
8. Parlant 2	T'agrada viatjar sense companyia?	D	ascendent	
9. Parlant 2	I viatjar per l'estranger?	D	ascendent	
10. Parlant 2	T'agrada prendre el sol?	D	ascendent	
11. Parlant 2	I t'agrada comprar regals?	D	ascendent	
12. Parlant 2	T'agrada?	D	ascendent	

<i>Núm. de l'enunciat</i>	<i>Enunciat</i>	<i>Sexe</i>	<i>Inflexió final</i>	<i>Patró hongarès</i>
13. Parlant 2	És important tenir assegurança de viatge?	D	ascendent	
14. Parlant 3	Saps on vols viatjar ara?	D	descendent (s. penúltima)	✗
15. Parlant 3	I també vols practicar la llengua?	D	descendent (s. penúltima)	✗
16. Parlant 3	Ja tens assegurança de viatge?	D	descendent (s. penúltima)	✗
17. Parlant 4	Prefereix viatjar a l'estranger?	H	ascendent	
18. Parlant 4	Sol anar a museus?	H	ascendent	
19. Parlant 4	Li agrada més prendre el sol?	H	descendent (s. penúltima)	✗
20. Parlant 4	Li agrada practicar idiomes quan surt del país?	H	descendent (s. penúltima)	✗
21. Parlant 4	Li agraden?	H	suspesa	
22. Parlant 4	Sol comprar regals?	H	ascendent	
23. Parlant 4	Amb tren?	H	descendent (s. penúltima)	✗
24. Parlant 5	I t'agrada practicar idiomes que parles?	D	descendent (s. penúltima)	✗
25. Parlant 5	T'agrada tastar el menjar típic de la regió?	D	descendent	
26. Parlant 5	I compres regals?	D	suspesa	
27. Parlant 5	T'agrada fer viatges ràpids, o sigui, de dos dies?	D	suspesa	
28. Parlant 5	Tens assegurança de viatge?	D	ascendent	
29. Parlant 6	Tu voldries viatjar cap a l'estranger, per practicar idiomes també?	D	ascendent	
30. Parlant 6	T'agradaria comprar regals?	D	ascendent	
31. Parlant 6	Per la família?	D	suspesa	
32. Parlant 6	No t'agrada fer un viatge ràpid?	D	ascendent	

Notació: H = home, D= dona. * = frase o paraula incorrecta

Activitat en la qual es va basar el corpus 2

Enquesta dels costums de viatjar

Treballes per a una empresa de turisme i vols fer una enquesta dels costums de la gent a l'hora de viatjar. Utilitzant aquest full demana informació.

FULL D'ENQUESTA

Dades personals de l'informant
Sexe (M / F)
Edat
Formació i títols
Idiomes coneguts
Costums de viatjar
L'últim viatge fet (on, quan)
Preferències a l'hora de viatjar (✓ = sí; ✗ = no)
Viatjar sense companyia
Viatjar a l'estranger
Visitar museus
Prendre el sol
Practicar idiomes
Tastar el menjar típic de la regió
Comprar regals
Viatjar ràpid
Tenir assegurança de viatge

Gràcies!

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- BOERSMA / WEENIK 1992-2005: Paul Boersma / David Weenik, *PRAAT. Doing phonetics by computer*, Institute of Phonetic Sciences, Univ. of Amsterdam, <http://www.praat.org>
- CANTERO 2002: Francisco José Cantero Serena, *Teoría y análisis de la entonación*, Barcelona, Ed. de la Universitat de Barcelona.
- CANTERO / ALFONSO / BARTOLÍ / CORRALES / VIDAL 2005: F. J. Cantero Serena; R. Alfonso; M. Bartolí; A. Corrales & M. Vidal, «Rasgos melódicos de énfasis en español», *PHONICA*, vol. 1., <http://www.ub.es/lfa>
- CRUTTENDEN 1986: Alan Cruttenden, *Intonation*, Cambridge, CUP.
- FONT / CANALS / ESTER / HERMOSO / CANTERO 2002: D. Font Rotchés, A. Canals, G. Ester, A. Hermoso i F. J. Cantero, «Patrones melódicos de la entonación interrogativa del catalán en habla espontánea», *Actas del II Congreso de Fonética Experimental*, Sevilla, 192-197.
- FONT 2005a: Dolors Font Rotchés, *L'entonació del català. Patrons melòdics, tonemes i marges de dispersió*, tesi doctoral, Laboratori de Fonètica Aplicada, Universitat de Barcelona, <http://www.tdx.cesca.es/TDX-0802106-114003/>
- FONT 2005b: Dolors Font Rotchés, «Patrones entonativos del catalán en habla espontánea». *Actas del III Congreso de Fonética Experimental*, octubre de 2005, Santiago de Compostela.
- FONT 2006: Dolors Font Rotchés, *Corpus oral de parla espontània per estudiar l'entonació. Gràfics i arxius de veu*, <http://www.publicacions.ub.es/revistes/phonica1/>, dins *Bibliotheca Phonica*, 4.
- HALLIDAY 1967: M. A. K. Halliday, *Intonation and grammar in British English*, The Hague, Mouton.
- PRIETO 2002: Pilar Prieto, *Entonació. Models, teoria, mètodes*, Barcelona, Ariel Lingüística.
- PRIETO 2003: Pilar Prieto (ed.), *Teorías de la entonación*, Barcelona, Ariel Lingüística.
- SOSA 1999: Juan Manuel Sosa, *La entonación del español. Su estructura fónica, variabilidad y dialectología*, Madrid, Cátedra.
- VARGA 2002: László Varga, *Intonation and Stress: Evidence from Hungarian*, Nova York, Palgrave/Macmillan.

